การพูดในโอกาสต่าง ๆ

การพูดในโอกาสต่าง ๆ นั้น หลักสำคัญก็คือ

1. ต้องเป็นการพูดสั้น ๆ
2. ต้องเน้นความเชื่อร่วม
3. ต้องเตรียมพร้อม

1. ต้องเป็นการพูดสั้น ๆ

การพูดสั้น ๆ นี้จะให้ผลได้ครบสมบูรณ์ก็เหมือนกับการพูดยาว ๆ แต่พูดยากกว่า ก็ตรงที่ว่าจะต้องเตรียมโครงเรื่องเป็นอย่างดี เพื่อให้จบในเวลาที่กำหนด การเตรียมโครงเรื่องนั้นเป็นการจัดกระบวนความคิดที่ให้เป็นลูกโซ่ต่อเนื่อง ผู้พูดเองก็จำได้ง่าย ผู้ฟังก็เข้าใจง่ายขึ้น เพราะเป็นความคิดต่อเนื่องที่ประมวลไว้แล้ว ทำให้แบ่งเวลาได้ถูก คือ ไม่เอ้อไม่อ้า ไม่ต้องหยุดคิดนาน และไม่วกวน

2. เน้นความเชื่อร่วม

การที่จะเร่งเร้าให้เกิดความสนใจมากที่สุดในการพูดในโอกาสต่าง ๆ ต้องเน้นความเชื่อร่วมเป็นสำคัญ การที่จะก่อให้เกิดความเชื่อร่วมนี้มีหลักอยู่ 3 ข้อ คือ

เขาทำอะไรอยู่	พูดเรื่องที่เขาทำ
เขารู้สึกอะไร	พูดเรื่องที่เขารู้สึก
เขามีความภูมิใจอะไร	พูดถึงความภูมิใจนั้น

ขอเน้นว่า การพูดทุกชนิดอย่างโกหกเป็นอันขาด ฉะนั้น เขาทำอะไรอยู่ พูดเรื่องที่เขาทำ เขาภูมิใจอะไรเราพูดถึงความภูมิใจนั้น ไม่ได้โกหก จริงอยู่ ปกติแล้วผู้ฟังนั้นชอบยออยู่เหมือนกัน แต่ไม่ชอบถูกยอหรือแกล้งยอ ดังนั้น ต้องฉลาดพอที่จะยอคนอย่างถูกต้อง ตัวอย่างเช่น ตาคุณเหมือนตาหงส์ คิ้วราชสีห์ จมูกเสือ พอปากคุณปากหมา วิธีที่เขาจะเลี่ยงก็คือ "ปากคุณบางเฉียบแสดงว่าเป็นคนใจเด็ด คิดอย่างไรก็พูดอย่างนั้นโดยไม่กลัวใคร" แต่ที่แท้ก็

มีความหมายเหมือนเดิม นี่เป็นตัวอย่างให้เห็นว่าไม่โกหกและไม่แกล้งยอ

การสร้างความเชื่อร่วมนี้ต้องขุดขึ้นมาให้ได้ การสร้างความเชื่อร่วมโดยพูดถึงการกระทำที่เขากำลังทำอยู่นั้นก่อให้เกิดความสนใจขึ้นได้ เช่น

ตัวอย่าง : งานมงคลสมรส

โดยมากแล้ว ในงานมงคลสมรสนั้น คนที่ไปในงานมักจะไม่ค่อยสนใจใครขึ้นไปพูดอะไร นอกจากเป็นคนที่ตัวเองนิยมยกย่อง หรือถ้าฟังก็ฟังเดี๋ยวเดียว มีอยู่รายหนึ่งถูกเชิญขึ้นไปพูดอวยพร เมื่อแนะนำตัวแล้ว เสียงตะเกียบยังดังก๊อกแก๊ก ๆ อยู่ตลอดเวลา ไม่มีใครฟังด้วย กำลังคีบตะเกียบกันอยู่ ก็เลยพูดเรื่องตะเกียบว่า ท่านทั้งหลาย ผมเชื่อว่าท่านกำลังถือตะเกียบอยู่ด้วยกันทุกคนใช่หรือไม่ พวกเฉยอยู่เงยหน้าขึ้น (ใช่) ท่านก็ทราบดีว่าตะเกียบนั้นมี 2 อัน จึงจะคีบอาหารได้ดี คนฟังก็ยอมรับว่าจริงเพราะกำลังทำอยู่ ถึงมี 2 อันก็ต้องคีบเป็น คือ อย่าคีบแรงเกินไป หลุดกระเด็นไม่เข้าปาก เบาไปก็ติดจานไม่เข้าปาก ต้องคีบพอดี ๆ อันชายก็ดี หญิงก็ดี เหมือนตะเกียบ ถ้าอยู่คนเดียวเหมือนตะเกียบอันเดียว คีบอาหารแห่งชีวิตไม่สะดวก ต้องเข้าคู่ ถึงเข้าคู่แล้วก็ต้องคีบเป็นไม่หนักไป ไม่เบาไป ฉะนั้น ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย เราหวังว่าตะเกียบชีวิตคู่นี้คงจะมีความสำเร็จรุ่งเรืองในการคีบอาหารแห่งชีวิตสืบไป ไชโย นี่เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อเสียงตะเกียบดังก็พูดเรื่องตะเกียบ เขาทำอะไรกันอยู่ก็พูดเรื่องที่เขาทำเป็นความเชื่อร่วมกันประการหนึ่ง หรือความรู้สึกก็เหมือนกัน เช่น เมื่อเราไปพูดในที่แห่งหนึ่ง ปรากฏว่าคนฟังส่วนมากนั่งตาปรือหรือง่วงนอนกันมาก เพราะอากาศนั้นร้อนหรือเย็นก็ตามที ควรพูดกระแทกอารมณ์ลงไปเลยว่า วันนี้อากาศร้อนน่านอนจริงเชียว ทำให้กลุ่มที่ง่วงนอนยอมรับว่าจริง ทำให้ตาแข็งแล้วก็ฟังกันต่อไป นี่ก็เป็นการสร้างความรู้สึกร่วมกันขึ้นได้

อีกประการหนึ่งก็คือ ความภูมิใจ เน้นภูมิประเทศหรือประเพณี วัฒนธรรม สิ่งที่เด่นจริง ๆ ของที่นั่นที่เขาภูมิใจ ถ้าเขามีพังเพยอยู่ก็ใช้ได้เลย ถ้าเขาไม่มีพังเพยเราอาจผูกพังเพยให้ ถ้าพังเพยนั้นพูดกันจนเฝือแล้วเราอาจจะปรับเสียนิดหน่อย ตัวอย่างเช่น ถ้าพูดว่า คนสวยโพธาราม คนงามบ้านโป่ง ก็อาจน่าเบื่อและน่ารำคาญเหมือนกัน เราอาจปรับเป็น คนสวยโพธาราม คนงามบ้านโป่ง คนตรง (โกง) เมืองเพชร คนทีเด็ดราชบุรี อย่างนี้เป็นต้น

3. ต้องเตรียมพร้อม

เราอย่าดูถูกตัวเอง ไปในงานใดก็ตาม โอกาสใดก็ตาม อย่าดูถูกตัวเองว่าเขาจะไม่เชิญเราพูด โดยเฉพาะในโอกาสข้างหน้าคุณมีมากมาย อาจเป็นในหมู่ญาติมิตร ผู้ร่วมงาน หรือในชุมชนที่คุณอยู่อาศัย ฉะนั้นเตรียมไว้เลยว่า ถ้าเขาเชิญ เราจะพูดอะไร การเตรียมนี้อาจ

เตรียมมาจากที่อื่น ๆ หรืออาจเตรียมเดี๋ยวนั้นเลย ได้ยินเขาพูดอะไรกันบ้าง ใครทำอะไรเด่นพิเศษ เขารู้สึกอย่างไรกัน นำขึ้นมาใช้เลย ถ้านึกไม่ทันก็เตรียมการพูดในระหว่างที่เดินจะไปพูด

การเป็นพิธีกร

การพูดในโอกาสต่าง ๆ ที่สำคัญมาก คือ การเป็นพิธีกร การเป็นพิธีกรนั้นยิ่งกว่าการเป็นตำรวจจราจรทำให้รถวิ่งคล่อง หลักที่สำคัญก็คือว่า ให้กิจการดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ราบรื่น แนบเนียน สนิท และต้องสร้างชีวิตชีวาให้กิจการหรือพิธีการในขณะนั้นด้วย ซึ่งหมายความว่าต้องมีลูกเล่นเล็กน้อย ตัวอย่างเช่น ในห้องที่พูดนั้นคนฟังส่วนมากนั่งกันกลาง ๆ ห้องหรือกระจัดกระจาย จึงขอร้องให้มานั่งกันหน้า ๆ อาจจะบอกว่าอาจารย์นิพนธ์ ศศิธร บอกไว้ว่า การพูดที่ดีจะประสบความสำเร็จนั้น คนฟังต้องนั่งใกล้ชิด ไหล่เสียดไหล่ ขนเสียดขน ศีรษะสยบ ถ้านั่งห่างกันแล้วเป็นเหมือนฟันหลอ ในการฟังความรู้สึกร่วมจะไม่มี

ผู้ที่จะเป็นพิธีกรที่ดีนอกจากรู้วิธีพูดสั้นแล้ว ควรมีเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยฉับพลันเดี๋ยวนั้นที่สำคัญที่สุด เขาบอกว่าต้องอยู่หลังฉากเป็น เพื่อให้มีพระเอกคนเดียวเด่นออกมา ไม่เป็นพระเอกเสียเอง พิธีกรที่ดีทำให้คนรู้สึกว่ามีชีวิตชีวา พยายามเชิดเหตุการณ์ เอาบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่นเข้ามา แล้วอย่าเอาตัวเองแสดง พิธีกรไม่ควรใช้คำว่า ดิฉัน ผม ควรใช้คำว่า พวกเราควรจะเชื่อ ..... พวกเราต้องรู้สึกแน่เลยว่า..... ท่านทั้งหลายต้องเชื่อแน่ว่า..... ท่านควรเชื่อ ..... ซึ่งนับว่าเป็นวิธีอยู่หลังฉากอย่างหนึ่ง แต่หลังฉากที่ดีที่สุดก็คือไม่พูดยาว

พิธีกรอาจทำหน้าที่ให้งานนั้น ๆ ดำเนินการไปเรื่อย ๆ แต่หน้าที่พิธีกรที่เราเกี่ยวข้องอยู่เป็นประจำก็คือ พิธีกรแนะนำวิทยากรในงานสัมมนา หรือการประชุมทางวิชาการต่าง ๆ ซึ่งเราควรรู้ในรายละเอียด

การแนะนำวิทยากร การแนะนำผู้จะพูดนั้นมีหลักทั่วไปว่า

1. สั้น การแนะนำที่ดีนั้นประมาณ 20 วินาที ถึง 2 นาที
2. ปากเปล่าเท่าที่จำได้ ไม่อ่านแนะนำ ถ้าจดไปก็ใช้วิธีชำเลืองดู
3. ไม่ทำให้คนที่เราแนะนำต่ำต้อยเป็นอันขาด

ตัวอย่างที่ไม่ดี

บุคคลที่ผมจะแนะนำต่อท่านนี้ ความจริงก็รู้จักมาก่อน เพราะเคยเป็นลูกน้องเก่าผมมาก่อน ก็ทำงานอย่างนั้น ๆ แหละ วันหนึ่งเขาก็หายหน้าไป ผมไม่รู้ว่าเขาไปทำอะไร นี่กลับมาอีกแล้วก็ลองฟังกันหน่อยว่าเขาจะพูดได้ความไหม

การแนะนำไม่ควรมีการกระทบกระแทก เช่น ผู้แนะนำตัวใหญ่และเกิดผู้พูดตัวเล็กเป็นผู้หญิง ก็แนะนำว่า

ท่านดูซิ รูปร่างก็น่ารัก น้อยนิด ความจริงใส่กระเป๋าผมก็มิดไปแล้วนะครับ

ไม่พูดหมิ่นประมาท ก้าวร้าว หรือลักษณะด้อยของผู้พูด เช่น ลักษณะศีรษะล้าน ถ้าไม่จำเป็นอย่าพูด เพราะว่าโดยมากคนฟังจะมีคนศีรษะล้านอยู่ด้วย จะเป็นการก้าวร้าวผู้ฟังไปด้วย ถ้าผู้พูดศีรษะไม่ล้านห้ามพูดเรื่องศีรษะล้านเป็นอันขาด ถึงแม้ว่าผู้พูดเป็นคนศีรษะล้านก็ไม่ควรพูด นอกจากหันไปหาคนที่ล้านเหมือนกันแล้วบอกว่า เราพวกเดียวกันนะ ขอโทษนะในลักษณะทำนองนี้

4. ไม่แนะนำผู้พูดจนเลิศลอยจนขวยเขินหรือเกินความจริง

ไม่ควรแนะนำผู้พูดว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมากที่สุด ไม่มีผู้ใดที่มีความสามารถในด้านนี้เกินท่านผู้พูด และที่สำคัญที่สุด ห้ามแนะนำผู้พูดเกี่ยวกับความสามารถในการพูดของเขาเป็นอันขาด ซึ่งเรามักจะลืมกัน เช่น แนะนำว่าวันนี้ท่านฟังอาจารย์นิพนธ์พูด รับรองว่าต้องฮาทุกห้านาทีหรือรับรองว่าไม่หลับ การแนะนำเช่นนี้เป็นสิ่งไม่ดี เพราะว่าเป็นการสร้างกำแพงแห่งความหวังในหมู่คนฟังสูงเกินไป และเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ผู้พูดมากขึ้น เป็นการแนะนำที่ผู้พูดจะไม่ได้กำไรเลย ถ้าเกิดผมพูดแล้วคนฟังไม่ฮา ผมก็แย่ เพราะบอกไว้ว่าต้องฮา แต่ถ้าฮาก็ถือว่าปกติเพราะแนะนำไว้แล้ว พูดแล้วไม่หลับ คนฟังจะหลับหรือไม่หลับไม่ต้องไปบอก เมื่อพูดจบแล้วเขาไม่หลับก็รู้เอง ดังนั้น ไม่แนะนำความสามารถเชิงการพูดของผู้พูด

การแนะนำที่ดี พิธีกรอาจเริ่มต้นว่า ทำไมจึงต้องมีการแนะนำโดยนำเหตุผลขึ้นมาอ้าง แล้วเรื่องที่กำลังจะฟังกันนี้มีความสำคัญอย่างไร การแนะนำว่าสำคัญอย่างไรนี้ต้องสั้นอีกเช่นกัน จับใจความเฉพาะที่สำคัญ ๆ เคยมีการแนะนำที่ยาว ๆ เหมือนกัน เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น การพูดเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่ง นายไบรอันเป็นนักพูดผู้มีชื่อเสียงคนหนึ่งเล่าว่า เขาได้รับเชิญไปพูดในเมืองแห่งหนึ่ง ประธานในที่ประชุมซึ่งไม่ใช่ผู้แนะนำก็พูดแนะนำว่าวันนี้เราดีใจ เรื่องที่จะพูดสำคัญอย่างนั้น สำคัญอย่างนี้ ใช้เวลาไป 10 นาที พูดแนะนำไปเกือบหมดแล้ว ผู้แนะนำ (พิธีกร) ก็พูดแนะนำอีก 10 นาที นายไบรอันเหลือเวลาที่จะพูดเพียง 5 นาที จึงต้องรวบรัดเนื้อหาการพูดให้จบภายในเวลา เพราะเขาจะต้องรีบไปขึ้นรถไฟกลับบ้าน ในขณะที่เขาเดินออกมาถึงประตูทางออกของห้องประชุม เขาก็ได้ยินคนฟังที่เดินตามออกมาพูดว่าแหม สองคนแรกนั้นพูดไม่เลวนัก แต่เจ้าคนสุดท้ายก็ไม่เลวทีเดียว ความจริงคนสุดท้ายนั้นคือคนพูดจริง ๆ แต่เขาพูดสั้นกว่าเพื่อน เพราะผู้แนะนำ ๆ ไปจนเสียไม่มีเวลา ฉะนั้น การแนะนำที่ดีต้องสั้นที่สุดเหมือนกัน ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่าประมาณ 20 วินาที ถึง 2 นาทีโดยประมาณ

เมื่อพิธีกรแนะนำว่าเรื่องสำคัญอย่างไรแล้ว จึงพูดต่อไปถึงว่าผู้พูดมีความเหมาะสมอย่างไร โดยกล่าวถึงประวัติการศึกษา งานประจำและประสบการณ์ที่ผ่านมาที่สำคัญ ๆ โดยย่อ เพราะตามปกติคนฟังจะชอบและเชื่อถือคนที่สันทัดกรณีในเรื่องนั้นเท่านั้น และโดยมากจะนิยมกล่าวประโยคสุดท้ายว่า ท่านคือ.....(ออกชื่อเลย) แล้วเขาก็จะรีบเดินออกมา

จากประสบการณ์ของผู้เขียนพบว่า บ่อยครั้งพิธีกรหรือผู้เชิญทำเกินหน้าที่ โดยเฉพาะการเชิญดื่มถวายพระพรในงานต่าง ๆ จะพบว่าผู้เชิญพูดเสียหมดเลย เช่น เพื่อแสดงความจงรักภักดี เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่งาน ขอเชิญ.....ขึ้นมากล่าวดื่มถวายพระพร ซึ่งความจริงถ้าดื่มถวายพระพรนี่ไม่ต้องพูดอะไรเลยครับ เพียงแต่แนะนำแล้วเชิญขึ้นมาเลย เช่น ขอเชิญบิดาหรือเจ้าภาพขึ้นมากล่าว เท่านี้ก็เป็นที่รู้กันไม่ต้องว่าให้มาพูดเพื่ออะไร เพราะว่าเดี๋ยวเขาพูดเอง การพูดมากเกินไปถือว่าผิดมรรยาทในการแนะนำ

งานแต่งงานหรืองานมงคลสมรส

การพูดในโอกาสต่าง ๆ ที่เราประสบอยู่บ่อย ๆ ก็คืองานแต่งงานหรืองานมงคลสมรส ในงานมงคลสมรสนั้นไม่พูดยาวและไม่บรรยายวิชาครองรักครองเรือนเพราะไม่มีใครฟัง และตอนนั้นเขาไม่มานั่งคอยฟังวิชาการครองรักครองเรือน ถ้าพูดก็มีคนฟังจริง ๆ เพียงไม่กี่คน คือคนที่ไปด้วยกันอาจเป็นภรรยาหรือเพื่อน ๆ แม้แต่เจ้าบ่าวเจ้าสาวยังไม่มีเวลาจะฟังเลย เพราะจะรีบแจกของ งานแต่งงานนี้ก็เพื่อนฝูงมาเจอะกัน อยากคุยกัน การงานก้าวหน้าไปถึงไหน แต่งงานหรือยัง มีลูกหรือยัง ดังนั้น การพูดในงานแต่งงานจึงควรให้สั้นที่สุด และจบลงด้วยหัวใจสักอย่างหรือสองอย่างเท่านั้น

การพูดในงานมงคลสมรส อาจเริ่มต้นว่า

ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย หรือท่านเจ้าภาพและท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ไม่ต้องไปลำดับญาติตามอาวุโส เพราะมีมากทำให้เสียเวลา และอาจเรียงลำดับผิดก็ยิ่งผิดกันไปใหญ่ หรือถ้าข้ามใครไปคนหนึ่งเขาอาจจะโกรธ ดังนั้น จึงควรกล่าวแนะนำรวบยอดหรือเรียกว่า ปฏิสันถารรวบยอดเลยดีที่สุดและทำให้ไวด้วย รวมทั้งดื่มถวายพระพรเช่นกัน ถ้าแบบฝรั่งซึ่งเป็นแบบดั้งเดิมของเขาแล้ว พูดว่าแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือถ้าอังกฤษก็ To The Queen จบแล้ว แต่ของแบบไทยเราก็อาจจะมีบ้างว่า เพื่อเป็นสิริมงคล ด้วยความจงรักภักดี ขอให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน ในแผ่นดินนี้เราถือว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสูงสุดแล้ว หรือถ้าจะให้สมบูรณ์แบบไทยก็อาจกล่าวว่า

เพื่อเป็นสิริมงคล ด้วยความจงรักภักดี ขอให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ทรงพระเกษมสำราญยิ่งยืนนาน เป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยตลอดกาล

ตามหลักแล้วไม่ต้องมีชะโยด้วยซ้ำไป เพราะเพลงสรรเสริญพระบารมีนั้นมีคำว่าชะโย อยู่สุดท้ายแล้ว แต่ไชโยนั้นผิดนะครับ ถ้าเราช่วยกันเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องก็จะดี

สรุปอีกครั้งว่า งานมงคลสมรสนั้นไม่ควรบรรยายวิชาการใด ๆ แต่จะพูดจุดสำคัญเด่น ๆ จะเป็นปรัชญาชีวิตหรือลักษณะพิเศษของงานในคืนนั้น ดังเช่นเรื่องตะเกียบที่กล่าวมาแล้วหรือเรื่องอื่น ๆ ตามที่ท่านเตรียมมา ข้อสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ จำชื่อเจ้าสาว เจ้าบ่าวให้ได้ ถ้าเกิดท่านจำไม่ได้ ก็อย่าพูดชื่อให้เลี่ยง ขอให้คุณ.....พร้อมทั้งทำมือชี้ไปที่ชื่อบนผนัง เราเองก็ได้เห็นชื่อและเอ่ยชื่อได้ถูกต้อง ซึ่งเป็นเคล็ดลับอย่างหนึ่งที่ทำให้ไม่เสียหน้า

การกล่าวแสดงความยินดี

การกล่าวแสดงความยินดีเนื่องในโอกาสที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน เลื่อนยศ ได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง ฯลฯ เมื่อมีงานฉลองกันก็ต้องมีการกล่าวอวยพรหรือแสดงความยินดี ถ้าหากท่านต้องขึ้นกล่าวแทนตัวแทนของกลุ่ม ขอให้เน้นว่า รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มากล่าวในโอกาสอันสำคัญนี้ การที่อวยพรหรือแสดงความยินดีนี้ ควรจะแสดงถึงความสำคัญของตำแหน่งและภารกิจอย่างนั้น ๆ ต่อไปก็พูดถึงว่าผู้ที่ได้รับนั้นเหมาะสมอย่างไร จะต้องพูดความจริงแล้วจึงแสดงความยินดีในนามผู้แทนของกลุ่ม พร้อมทั้งจบลงด้วยการอวยพร

ตัวอย่าง

ผมในนามของนิสิตปริญญาโทเทคโนโลยีการศึกษา รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้ขึ้นมากล่าวแสดงความยินดีที่คุณมารยาทได้รับการเลือกตั้งให้เป็นประธานนิสิตปริญญาโทเทคโนโลยีการศึกษา รุ่น 4 ตำแหน่งประธานรุ่นนี้มีความสำคัญมาก เพราะต้องทำภาระหน้าที่หลายด้านและเป็นตัวแทนของพวกเราทุกคน ต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำทางด้านวิชาการและกิจกรรมอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้นำของรุ่นเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน คุณมารยาทเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ หน้าที่การงาน และวุฒิภาวะเหมาะสมอย่างยิ่งกับตำแหน่งนี้ เราขอแสดงความยินดีด้วยอีกครั้งหนึ่ง และขออวยพรให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความราบรื่นและบรรลุผล

การกล่าวตอบ

ตามหลักวิชาการแล้ว เมื่อมีการกล่าวแสดงความยินดีก็จะต้องมีการกล่าวตอบ ในการกล่าวตอบนั้น ก็เริ่มด้วยการขอบคุณ ที่ได้ตำแหน่งนี้มาก็อาศัยแรงสนับสนุนและโดยเฉพาะกำลังใจจากพวกท่าน จะตั้งใจทำงานในภารกิจหน้าที่ต่าง ๆ ยืนยันว่าจะทำหน้าที่ให้ดีที่สุด แล้วก็กล่าวขอบคุณย้ำอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งอวยพรกลับไป

ห้ามพูดอวดอ้างถึงความเก่งของตัวเอง แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่พูดที่จะทำให้ตัวเองต่ำต้อย เช่น ความจริงแล้วดิฉัน/ผมก็ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งนี้ การกล่าวเช่นนี้เท่ากับเป็นการดูถูกผู้เลือกหรือผู้แต่งตั้ง

การกล่าวอวยพรในงานวันเกิด

งานวันเกิดเป็นอีกงานหนึ่งที่สังคมไทยเรามีมานานแล้ว และมีการกล่าวอวยพรกัน การกล่าวอวยพรในงานวันเกิดนั้นต้องพูดความจริงเสมอ ห้ามก้าวร้าวหรือโกหก พูดความจริงที่ไพเราะ น่าฟัง ซึ่งบางครั้งนับว่าพูดยาก ดังตัวอย่างที่ได้กล่าวมาแล้ว ถ้าเกิดผู้บังคับบัญชาของท่านเป็นคนปากไม่ดี (หมา) ก็จะถูกเจ้านายโกรธและเกลียดเราทันที แล้วยังถือว่าเป็นการหมิ่นประมาทอย่างแรงอีกด้วย ดังนั้น ท่านจะทำอย่างไรดีที่จะต้องพูดให้ไพเราะให้ได้ โดยรักษาความจริงเข้าไว้ เช่น กล่าวว่า

> **วันนี้ผมรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติที่ได้เป็นตัวแทนของพวกเรามาอวยพรในงานวันเกิดของท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้นำอย่างยิ่ง บางครั้งลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของท่านคือ ท่านเป็นผู้บังคับบัญชาที่ลูกน้องสบายใจมาก เพราะท่านเป็นคนปากกับใจตรงกัน ขอให้ท่านอยู่กับเราไปนาน ๆ ขอให้ท่านก้าวหน้าเจริญรุ่งเรือง**

การกล่าวว่า "ท่านเป็นคนปากกับใจตรงกัน" นั้น ถ้าเน้นเช่นนี้ บางทีก็หมายถึงคนปากไม่ดีได้เหมือนกัน ซึ่งเป็นการพูดแต่ความจริง ไม่มีโกหกหรือหลอกลวง ดังนี้เป็นต้น

วัฒนธรรมไทยอย่างหนึ่งในการกล่าวอวยพรต่าง ๆ เช่น ในงานมงคลสมรส งานวันเกิด งานแสดงความยินดีเลื่อนตำแหน่ง/ได้รับตำแหน่ง คือไม่กล่าวประชด ไม่ยอจนเกินความจริง ไม่พูดในสิ่งที่ไม่เป็นสิริมงคล

การพูดมอบรางวัล

การพูดมอบรางวัลมีหลักการสั้น ๆ คือ รางวัลนี้คืออะไร มีเพื่ออะไร คนที่ได้รับต้องมีความสามารถอย่างไร และต้องกล่าวให้เด่นขึ้นมาว่าผู้รับเป็นผู้ที่เหมาะสมที่สุด ตามเกณฑ์อะไรก็กล่าวไป โดยเน้นวิธีการหรือกรรมวิธีที่ทำให้เขาได้รับรางวัล แล้วก็มอบรางวัล

การพูดเพื่อตอบรับ

เริ่มต้นด้วยการแสดงความขอบคุณ แสดงให้เห็นว่ามีความพึงพอใจในรางวัลหรือของขวัญนั้น ถ่อมตนและยกย่องผู้ร่วมงาน อย่าโอ้อวดความสามารถของตนจนเกินไป แต่ก็ไม่ควรถ่อมตนจนเกินไป สรรเสริญชมเชยผู้ร่วมงานที่ได้ช่วยเหลือจนเป็นผลสำเร็จ กล่าวสรุปโดยเน้นถึงความพึงพอใจที่ได้รับของขวัญหรือรางวัล ในขณะที่กล่าว ควรมองไปยังของขวัญหรือรางวัลนั้น ถ้าหยิบยกได้ควรหยิบยกขึ้นมา

การพูดเพื่อต้อนรับ

ในการต้อนรับบุคคลหรือกลุ่มคณะที่มาดูงานหรือมาเยือนภาควิชา คณะหรือสถาบันของเรานั้น อาจมีการกล่าวต้อนรับเพื่อเป็นการทำให้ผู้ได้รับการต้อนรับมีความอบอุ่นใจ ควรเป็นการพูดสั้น ๆ และเตรียมการล่วงหน้าเป็นอย่างดี แนวทางกว้าง ๆ มีดังนี้

1. ใครต้อนรับใคร ระบุอย่างชัดเจน เช่น "ชาวเทคโนนนทรีรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสต้อนรับชาวเทคโนเชิงดอย"

2. ผู้ที่ได้รับการต้อนรับนั้นสำคัญอย่างไร กล่าวสรรเสริญถึงผลงานหรือความดีงามมีชื่อเสียงของกลุ่มผู้มาเยือน หรือถ้าเป็นการพูดต้อนรับคณะผู้เข้าร่วมการประชุม ก็กล่าวถึงความสำคัญของการประชุมนั้น วัตถุประสงค์ ความเป็นมาของการประชุมโดยสรุป

3. พูดถึงเหตุผลในการมา ถ้ามาดูงานเยี่ยมชมสถาบันของเรา ก็พูดถึงว่าสถาบันของเราดีอย่างไร เด่นด้านไหน แต่ไม่ควรโอ้อวด เน้นลักษณะของอุดมการณ์และความสำเร็จที่ผ่านมา

4. สรุปอีกครั้งหนึ่งว่า ใครต้อนรับใคร ด้วยความยินดี แล้วก็อวยพรเลยว่าขอให้ท่านได้ประสบสมเจตนารมณ์

การพูดตอบการต้อนรับ

เมื่อมีการกล่าวต้อนรับ ควรมีการกล่าวขอบคุณอย่างสั้น ๆ ให้สอดคล้องกับการพูดต้อนรับนั้น คือ

1. ระบุอย่างชัดเจนว่าพูดเพื่อใครกับใคร เช่น “ชาวเทคโนเชิงดอยขอถือโอกาสนี้แสดงความยินดีที่ได้มาเยี่ยมชาวเทคโนนนทรี”

2. แสดงความขอบคุณอย่างจริงใจต่อเกียรติที่ได้รับ

3. พูดถึงจุดเด่นของสถาบันนั้น ขององค์กรนั้น

4. ลงท้ายด้วยการพูดถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ตลอดจนไมตรีจิตระหว่างกัน

การพูดอำลา

ในกรณีที่ย้ายสถานที่ทำงานไปประจำที่อื่น ถ้ามีการจัดเลี้ยงส่งและมีการมอบของขวัญที่ระลึก ก็ควรมีการพูดขอบคุณที่ได้รับของขวัญนั้นและกล่าวคำอำลา แนวการพูดอย่างกว้าง ๆ มีดังนี้

1. แสดงความเสียใจที่ต้องจากไป กล่าวถึงความสุขที่ได้รับและความคุ้นเคยที่มีอยู่กับบุคคลต่าง ๆ ในที่นั้น เล่าถึงเหตุการณ์ที่ประทับใจในขณะที่อยู่หรือทำงานด้วยกัน

2. ขอบคุณคณะผู้จัดและผู้มาเลี้ยงส่งอย่างจริงใจ

3. พูดถึงความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นนี้ยังคงอยู่ต่อไป โดยแสดงความมั่นใจว่าแม้จะจากไป แต่ความสัมพันธ์ที่มีอยู่ไม่มีวันจางหาย หากผู้ใดผ่านไปในสถานที่ที่จะไปอยู่ใหม่ขอให้แวะเยี่ยมเยียน เรามีโอกาสเราจะกลับมาเยี่ยม

4. ลงท้ายด้วยการกล่าวอำลาและอวยพร ควรพูดให้สั้นที่สุด หากนึกอะไรไม่ได้ก็อาจใช้คำพูดที่นิยมใช้กันเสมอ คือ “ขอลาก่อน ขอให้ท่านทั้งหลายจงอยู่สุขสวัสดี”